

13.10.2023

Vesten er nu trukket ind i et endnu større morads i Mellemøsten. Har vi lært lektien?

Efter lørdagens terrorangrebet tyder meget på, at Netanyahus 'ikke-løsning' har spillet fallit. Vi ender derfor med den uendeligt svære, men eneste holdbare vej; en tostatsløsning.

Skrevet af

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Den værste dag i staten Israels historie fandt sted lørdag. For et lille land, der tre gange er blevet forsøgt invaderet af flere af sine nabolande samtidig, der har været ramt af to årelange palæstinensiske oprør, de såkaldte "intifadaer", og der har ekstremistiske organisationer, der vil staten til livs, placeret ved sine grænser, siger det enormt meget.

I skrivende stund lyder de officielle israelske tal efter Hamas' terrorangreb på mindst 1200 dræbte og 150 gidsler, der har udsigt til at blive anvendt som menneskelige skjolde. Dertil kommer beretninger om bestialske handlinger i de landsbyer og kibbutzer i det sydlige Israel, hvor terrorister fra Hamas og Palæstinensisk Islamisk Jihad hærgede.

Angrebet vil forblive et nationalt traume for Israel. I en dansk kontekst svarer det til, at 800 danskere (inkl. småbørn og babyer) blev dræbt og 100 taget som gidsler. Hverken Israel eller Gaza bliver det samme igen. Israel betragter nu situationen som en eksistentiel trussel. Følgerne er endnu umulige at afgrænse.

Invasion i Gaza

Den første konsekvens bliver efter al sandsynlighed, at Israel invaderer hele Gaza-striben. Der er nu stort set politisk enighed om, at Israel ikke længere kan leve med, at Gaza er fristed for en statssponsoreret terrorgruppe som Hamas. Alle Hamas' militære installationer skal nedkæmpes.

Luftangreb og artilleriild mod Hamas' militære installationer startede allerede i timerne efter terrorangrebet. En intensiv bombekampagne forbereder nu en omfattende landkrig. Det bliver en voldsom bykamp. Israelske soldater skal kæmpe sig fra hus til hus og fra tunnel til tunnel i det ekstremt tætbeboede område.

Gaza er på størrelse med Fanø og hjemsted for mere end 2 mio. palæstinensere. Hamas' militære installationer er vævet ind i civil bebyggelse. Det er stort set umuligt at ramme f.eks. et raketbatteri, uden det medfører civile tab. Invasionen vil få meget alvorlige humanitære konsekvenser, selvom der bliver gjort meget for at få civile ud af området.

USA arbejder på højtryk for at etablere en humanitær korridor for civile gennem Rafah-grænseovergangen mellem Gaza og Ægypten. Ægypten byder traditionelt ikke store antal palæstinensere velkommen. Hamas udspringer af Det Muslimske Broderskab, der i en kort periode var ved magten i Ægypten, men blev fjernet af det

nuværende militærstyre. Bevægelsen har været ulovlig i landet siden 2018. Om det kan lade sig gøre at etablere en humanitær korridor, er fortsat usikkert.

Israels invasion kompliceres også af de mange gidsler. Hamas vil forsøge at bruge dem som menneskelige skjolde. Det er svært at se et scenarie, hvor Hamas lader gidslerne gå.

Israelsk indenrigspolitik vendt på hovedet

Et andet meget sandsynligt scenarie er, at terrorangrebet betyder exit for premierminister Benjamin Netanyahu. Det er næppe et spørgsmål om, men hvornår. I en meningsmåling offentliggjort onsdag af den konservative avis Jerusalem Post siger 80% af israellerne, at Netanyahu har ansvaret for det historiske sikkerhedssvigt. Netanyahu havde indtil i lørdags national sikkerhed som sit eneste tilbageværende trumfkort. Det er endegyldigt væk.

Der er nu skabt en national samlingsregering til at håndtere sikkerhedskrisen, og al anden lovgivning er sat på stand-by. Israel vil stå tilbage med det største sikkerhedssvigt i statens historie. Det gælder både efterretningsmæssigt og militært og skyldes efter alt at dømme Netanyahu-regeringens prioritering af sikkerheden omkring de ulovlige bosættelser på Vestbredden. Den indenrigspolitiske oprydning vil sandsynligvis først starte, når sikkerhedskrisen er stabiliseret.

Risiko for storkrig i Mellemøsten

Det er endnu uvist, om den krig, Israel skal udkæmpe nu, kan begrænses til Gaza, eller om vi vil se en storkrig i Mellemøsten. Det scenarie er helt åbent og vil blive bestemmende for meget andet. Israel har mobiliseret over 300.000 soldater fra reserven. USA har sendt hangarskibet, USS Gerald R. Ford, med tilhørende støtteenheder til området. Den primære hensigt er at afskrække libanesiske Hizbollah og Iran fra at benytte lejligheden til at starte en tofrontsrig. Det store spørgsmål er, i hvor høj grad Israel og USA afskrækker.

Hizbollah og Iran er som regel de store spøgelse, når krig mod Israel er på tale. Risikoen for, de vil eskalere, kan ikke afskrives. Mange tror fejlagtigt, at Iran kontrollerer grupper som Hamas og Hizbollah. Det gør Iran ikke. Grupperne har deres egne dagsordener. Iran har ofte succes med at finde fælles interesser med dem, og så er kræfterne forenet.

Iran ønsker muligvis at maksimere presset på Israel og vil sikkert også græde tørre tårer, hvis de får trukket USA ind i et militært morads langt fra selve Iran. Her er det dog ikke sikkert Hizbollah er med, da Hizbollah så spiller højt spil med sin politiske magt i Libanon. Eskalation vil sandsynligvis afhænge af, om Hizbollah ser sin egen magt i Libanon som truet, eller om Israel og USA bliver set som svage. Udfaldet balancerer på en knivsæg.

└ Hvad gør USA og EU?

I juni 2021 skrev jeg i disse spalter, at USA's tidligere præsident Barack Obama en gang har brugt et citat fra Godfather-trilogien om sit arbejde med Mellemøsten: "Netop som jeg troede, jeg var ude, hiver de mig ind igen".

Obama havde det på samme måde med Mellemøsten, som da Michael Corleone i den legendariske Godfather-scene beskrev sine forsøg på at bryde med sin fortid i mafiaen. Han troede det lod sig gøre at vriste sig fri, men hver gang blev han hevet tilbage i moradset. Udefra ser det ud som om, at præsident Biden forsøgte at gøre som hans tidligere chef havde gjort uden succes: at vende ryggen til konflikten og håbe på det bedste. Men håb er sjældent en god strategi, og det har vi set nu igen.

I analysen skrev jeg, at USA og EU må indse, at de ikke kan undslippe den israelsk-palæstinensiske konflikt. Trods udenrigsminister Blinkens penduldiplomati for at lægge låg på den dengang opståede slagudveksling trak USA følehornene til sig. EU var indad skuende og har gjort mindst muligt. I stedet for at gribe fat om nældens rod, den israelsk-palæstinensiske konflikt, fortsatte Biden-administrationen, hvor Trump slap. De forfulgte bilaterale normaliseringsaftaler med arabiske lande og var efter alt at dømme tæt på at nå i mål med kronjuvelen: en aftale mellem Israel og Saudi-Arabien.

Det var ikke raketvidenskab at regne ud, at Hamas eller Hizbollah begge støttet af Iran på et tidspunkt ville sørge for at sabotere, hvad der ellers for Israel og en række arabiske lande havde været en særdeles positiv udvikling.

└ Hvilket exit fra Gaza?

Det bringer os tilbage til situationen i Gaza og på Vestbredden. Et er for Israel at invadere Gaza. Noget andet er at finde et exit, der kan skabe en holdbar situation.

Israel har besat Gaza før og trak sig ud i 2005. Ny besættelse eller annektering er reelt ikke en mulighed.

Efter i lørdags tyder meget på, at der i Israel er en erkendelse af, at det, jeg i min analyse kaldte Netanyahu's "ikke-løsning", har spillet fallit. Derfor ender vi ved den "tostatsløsning", som er så uendeligt svær at gennemføre, men som i længden er den eneste holdbare vej. Biden sagde det selv i 2021, men har reelt intet gjort for at komme videre. Det hører med til historien, at med Netanyahu ved magten støttet af den nationalistisk-religiøse højrefløj har det reelt været et håbløst projekt.

Hvis der skal være en lille smule håb i denne ellers dystre tid, er det, at meget tyder på, at der i Israel nu er en erkendelse af, at der er behov for en ny tilgang. På den palæstinensiske side bliver udfordringen nu at finde politiske kræfter, der i givet fald kan bære løsninger frem uden om de ekstremistiske bevægelser.

Hvis der skal være nogen som helst chance, kræver det markant engagement fra USA og EU for både at støtte begge parter og uddele "hård kærlighed", når det er påkrævet. Det vil det f.eks. være, når Israel skal gøre op med bosættelsespolitikken på Vestbredden.

Vi må håbe, vi endelig har lært lektien!